

ОТЗЫВ
на диссертацию Абдикаримовой Мадины Нурбулатовны
на тему: «Организационно-педагогические условия совершенствования
подготовки туристских кадров», представленной на соискание
степени доктора философии (PhD)
по специальности 6D090200-«Туризм»

Актуальность темы представлена, выбором направления работы диссертанта, так, современная индустрия туризма, характеризуется, как одна из наиболее динамично развивающихся отраслей экономики всего мира. Именно поэтому, подготовка высоко квалифицированных кадров является наиболее важным элементом формирования конкурентного преимущества казахстанского туризма. Об этом, неоднократно, в своих посланиях народу Казахстана говорил Елбасы Назарбаев Н.А., этот же вектор развития определил действующий президент Касым-Жомарт Токаев: *«Следует обратить особое внимание и на развитие туризма, в особенности эко- и этнотуризма, как на важную сферу экономики. 750-летие Золотой Орды нужно отметить с точки зрения привлечения внимания туристов к нашей истории, культуре, природе. Для развития туризма важно обеспечить строительство необходимой инфраструктуры, в первую очередь дорог, а также готовить квалифицированных специалистов»*. Таким образом, развитие непрерывной системы подготовки специалистов индустрии туризма, представляет собой приоритетное направление в развитии отрасли, и имеет ключевое значение для экономики нашей Республики Казахстан.

Деятельность ВУЗов в системе подготовки квалифицированных кадров является главенствующем фактором развития и позволяет качественно повлиять на уровень конкурентоспособности туризма Казахстана. В то же время, подготовка кадров должна носить компетентно-ориентированный характер и не может существовать отдельно от субъектов туристского рынка, т.е. от будущих и действующих работодателей, которые, наряду с государством, формируют запрос на туристские кадры. Все это, позволило автору сформировать противоречия, которые отвечают принципам актуальности исследовательского процесса и раскрывают в практическую и теоретическую значимость работы.

Таким образом, формирование современных педагогических принципов и условий организации образовательного процесса подготовки кадров для индустрии туризма, должно быть отражено в образовательных программах по направлению «Туризм», сочетая в себе нормативно-правовые и законодательные акты в области образования и туризма, профессиональные стандарты, запросы и интересы рынка труда и т.д. Всего этого, возможно достичь только при профессиональном подходе, где особая роль будет отдана самоуправлению вуза, его специализации, ресурсо-обеспеченности и общей миссии, которая будет отражена в образовательных траекториях, по ОП «Туризм».

Предложенная диссертантом работа, основана на его профессиональном, педагогическом и практическом опыте, раскрывает не только сущность исследования, но и обуславливает его прикладной характер, а также позволило достичь всех поставленных целей и задач, а именно, определены и обоснованы специфические, организационно-педагогические условия для совершенствования процесса подготовки туристских кадров в системе непрерывного, вузовского образования Республики Казахстан.

Достоверность и обоснованность результатов диссертационной работы определена высоким качеством всех структурных элементов исследования. Диссертант качественно провел анализ научной, научно-методической, методической и специализированной литературы, как зарубежных, так и казахстанских исследователей в области педагогики, туризма и профессиональной подготовки. Особое внимание было уделено изучению нормативно-законодательной базы Республики Казахстан по туристской и образовательной деятельности, выбору эффективных методов и методик научного исследования, полностью охватывающим весь спектр задач, которые автор поставил перед собой, высокой теоретической и практической значимостью диссертационного исследования, а также наличием положительного эффекта данного исследования, оказывающего влияние на практическую деятельность ВУЗов, предоставляющих образовательные услуги по направлению «Туризм». Значимость исследования доказана опытным путем, в ходе апробации на базе исследования, выступлений на международных конференциях и опубликовании в авторитетных изданиях.

В работе получены следующие достоверные результаты:

- Выявлены специфические особенности туристского образования, основанные на глубоком изучении системы подготовки туристских кадров на международном и региональном уровне.

- Детально проанализированы нормативно-правовые и законодательные документы, профессиональные стандарты и запросы туристского рынка туризма Республики Казахстан, оказывающие влияние на подготовку и профессиональную деятельность специалистов индустрии туризма.

- Разработаны и апробированы методические рекомендации по совершенствованию образовательного процесса подготовки кадров в индустрии туризма Республики Казахстан, по средством всесторонней подготовки и индивидуального подхода к формированию ОП «Туризм» и созданию образовательных траекторий, с присвоением дополнительных квалификаций (например «Экскурсовод III категории» и «Инструктор туризма») в зависимости от выбранного направления и подтверждения профессиональной компетентности, в рамках единой специальности «Менеджер туризма».

- В рамках диссертационного исследования разработаны уникальные, не имеющие в настоящее время, аналогов в Казахстане, образовательные траектории «Международный туризм: индустрия туризма и бизнеса» и

«Спортивный лечебно-оздоровительный туризм» по ОП «Туризм», которые полноценно внедрены в учебный процесс, в 2019 году, данные образовательные траектории доказали свою эффективность и успешно прошли аккредитацию UNWTO. TedQual, получив международный знак качества.

- Экспериментально внедрены и обоснованы показатели результативности системы подготовки кадров для индустрии туризма на примере образовательных траекторий в рамках ОП «Туризм» в Казахской академии спорта и туризма. Эффективность проделанной работы, можно проследить в динамике изменения уровня удовлетворенности субъектами туристского рынка, действительных работодателей, выпускниками КазАСТ на протяжении 4 лет (с 2017 года и по настоящее время).

Полученные диссертантом результаты характеризуются высоким профессионализмом, качеством, глубоким пониманием всех процессов исследования, внутренним единством и четкой последовательностью в решении поставленных задач, а также они имеют практико- и компетентно-ориентированную направленность. Все это, свидетельствует о высокой квалифицированности автора диссертационного исследования, и обусловлено его практическим и профессиональным опытом.

Результаты исследований подтверждены, полученным в ходе исследования практическим эффектом, который определяется, как в отзывах субъектов туристского рынка, так и повышении уровня заинтересованности ими в образовательном процессе, а также отражены в выводах и практических рекомендациях, которые внедрены в профессиональную деятельность по подготовке кадров в Казахской академии спорта и туризма, на факультете «Туризм».

Все вышеизложенное, позволяет сделать вывод, что диссертация Абдикаримовой Мадины Нурбулатовны на тему: «Организационно-педагогические условия совершенствования подготовки туристских кадров» соответствует требованиям, предъявляемым к диссертациям на соискание степени доктора философии (PhD) по специальности 6D090200 – «Туризм», является научным квалифицированным исследованием, выполненным лично диссертантом на должном научно-теоретическом уровне, и заслуживает присуждения степени доктора философии (PhD) по специальности 6D090200 – «Туризм».

к.п.н., ассоц. профессор
кафедры туризма и сервиса

Имангулова Т.В.

Колын:	Растаймын кәдр
Подпись:	Белгія бастығы
Заверю:	неч. ОК

**6D090200 - «Туризм» мамандығы бойынша философия докторы (PhD)
дәрежесін алу үшін Абдикаримова Мадина Нурбулатовнаның
«Туристік кадрларды даярлауды жетілдірудің ұйымдастырушылық-
педагогикалық шарттары» тақырыбындағы диссертациялық жұмысқа
ғылыми кеңесшінің**

ПІКІРІ

Тақырыптың өзектілігі диссертацияның бағытын таңдаумен ұсынылған, сондықтан қазіргі туризм индустриясы бүкіл әлем экономикасының қарқынды дамып келе жатқан салаларының бірі ретінде сипатталады. Сондықтан жоғары білікті кадрларды даярлау қазақстандық туризмнің бәсекелестік басымдығын қалыптастырудың аса маңызды элементі болып табылады. Бұл туралы Елбасы Н. Ә. Назарбаев Қазақстан халқына Жолдауында бірнеше рет айтқан болатын, сонымен қатар, қазіргі президент Қасым-Жомарт Тоқаев дамудың осы бағытын айқындады: онда *«Экономиканың маңызды саласы ретінде туризмді, әсіресе эко және этнотуризмді дамытуға ерекше назар аудару керек. Алтын Орданың 750 жылдығын туристердің назарын біздің тарихымызға, мәдениетімізге, табиғатымызға аудару тұрғысынан атап өту керек. Туризмді дамыту үшін қажетті инфрақұрылымдарды, бірінші кезекте жолдарды салуды қамтамасыз ету, сондай-ақ, білікті мамандар даярлау маңызды»* екендігін атап өткен болатын. Осылайша, Туризм индустриясы мамандарын даярлаудың үздіксіз жүйесін дамыту саланы дамытудағы басым бағытты білдіреді және Қазақстан Республикасының экономикасы үшін түйінді мәнге ие.

Жоғары оқу орындарының білікті кадрлар даярлау жүйесіндегі қызметі дамудың басты факторы болып табылады және Қазақстан туризмінің бәсекеге қабілеттілік деңгейіне сапалы әсер етуге мүмкіндік береді. Сонымен қатар, кадрларды даярлау құзыретті-бағдарланған сипатқа ие болуы тиіс және туристік нарық субъектілерінен, яғни, мемлекетпен қатар кадрларға сұранысты қалыптастыратын болашақ және жұмыс істейтін жұмыс берушілерден бөлек өмір сүре алмайды. Мұның бәрі авторға зерттеу процесінің өзектілігі қағидаттарына сәйкес келетін және жұмыстың практикалық және теориялық маңыздылығын ашатын қайшылықтарды қалыптастыруға мүмкіндік берді.

Осылайша, туризм индустриясы үшін кадрлар даярлаудың білім беру процесін ұйымдастырудың қазіргі заманғы педагогикалық қағидаттары мен шарттарын қалыптастыру білім беру және туризм саласындағы нормативтік-құқықтық және заңнамалық актілерді, кәсіптік стандарттарды, еңбек нарығының сұраныстары мен мүдделерін және т.б. үйлестіре отырып, «Туризм» бағыты бойынша білім беру бағдарламаларында көрсетілуі тиіс.

Мұның бәріне тек кәсіби тұрғыдан қол жеткізуге болады, мұнда ЖОО-ның өзін-өзі басқаруына, оның мамандануына, ресурстық қамтамасыз

етілуіне және «Туризм» ББ ішінде білім беру траекторияларын әзірлеуде көрсетілетін жалпы миссияға ерекше рөл берілетін болады.

Диссертант ұсынған жұмыс оның кәсіби, педагогикалық және практикалық тәжірибесіне негізделген, зерттеудің мәнін ашып қана қоймай, оның қолданбалы сипатын анықтайды, сонымен қатар, барлық белгілі мақсаттар мен міндеттерге қол жеткізуге мүмкіндік берді, атап айтқанда, Қазақстан Республикасының үздіксіз, университеттік білім беру жүйесінде туристік кадрларды даярлау процесін жетілдіру үшін нақты, ұйымдастырушылық және педагогикалық жағдайлар анықталды және негізделді.

Диссертациялық жұмыс нәтижелерінің **сенімділігі** зерттеудің барлық құрылымдық элементтерінің жоғары сапасымен анықталады. Диссертант педагогика, туризм және кәсіби дайындық саласындағы шетелдік және қазақстандық зерттеушілердің ғылыми, ғылыми-әдістемелік, әдістемелік және мамандандырылған әдебиеттеріне сапалы талдау жасады.

Қазақстан Республикасының Туризм және білім беру қызметі бойынша нормативтік-заңнамалық базасын зерделеуге, автор алдына қойған міндеттердің барлық спектрін толық қамтитын ғылыми зерттеудің тиімді әдістері мен әдістемелерін таңдауға, диссертациялық зерттеудің жоғары теориялық және практикалық маңыздылығына, сондай-ақ, осы зерттеудің «Туризм» бағыты бойынша білім беру қызметтерін көрсететін жоғары оқу орындарының практикалық қызметіне оң әсерінің болуына ерекше назар аударылды. Зерттеудің маңыздылығы тәжірибелік жолмен, зерттеу негізінде апробация, халықаралық конференцияларда сөз сөйлеу және беделді басылымдарда жариялау барысында дәлелденді.

Жұмыста келесі сенімді нәтижелер алынды:

- Халықаралық және өңірлік деңгейде туристік кадрларды даярлау жүйесінің негіздерін терең зерделеуге бағытталған туристік білім берудің өзіндік ерекшеліктері анықталды.

- Туризм индустриясы мамандарын даярлауға және олардың кәсіби қызметіне ықпал ететін Қазақстан Республикасы туризмінің туристік нарығының нормативтік-құқықтық және заңнамалық құжаттары, кәсіби стандарттары мен сұраныстары егжей-тегжейлі талданды.

- Таңдалған бағытқа және кәсіби құзыреттілікті растауға байланысты «Туризм менеджері» бірыңғай мамандығы аясында қосымша мамандықтар бере отырып, «Туризм» ББ қалыптастыруға жан-жақты дайындық және жеке көзқарас құралы бойынша білім беру траекторияларын құру Қазақстан Республикасының туризм индустриясында кадрлар даярлаудың білім беру процесін жетілдіру жөніндегі әдістемелік ұсынымдар әзірленді және апробациядан өткізілді.

- Диссертациялық зерттеу аясында қазіргі уақытта Қазақстанда баламасы жоқ «Туризм» ББ бойынша «Халықаралық туризм: туризм және бизнес индустриясы» және «Спорттық емдеу-сауықтыру туризмі» білім беру траекториялары әзірленді, олар оқу процесіне толық енгізілген, 2019 жылы аталған білім беру траекториялары өз тиімділігін UNWTO. TedQual

халықаралық сапа белгісін алу арқылы дәлелдеді және аккредиттеуінен сәтті өтті.

- Қазақ спорт және туризм академиясындағы «Туризм» ББ аясында білім беру траекториялары мысалында туристік индустрия үшін кадрлар даярлау жүйесінің тиімділігінің көрсеткіштері экспериментті түрде енгізілген және негізделген. Атқарылған жұмыстың тиімділігі туристік нарық субъектілеріне, нақты жұмыс берушілерге, 4 жыл ішінде ҚазСТА түлектеріне қанағаттану деңгейінің өзгеру динамикасынан аңғаруға болады (2017 жылдан бастап қазіргі уақытқа дейін).

Диссертация иесі алған нәтижелер жоғары кәсібилікпен, сапа деңгейімен, барлық зерттеу процестерін терең түсінумен, ішкі бірлікпен және берілген міндеттерді шешуде айқын дәйектілікпен сипатталады, сонымен қатар практикалық және құзыреттілікке бағдарланған. Мұның бәрі диссертациялық зерттеу авторының жоғары біліктілігін көрсетіп, оның практикалық және кәсіби тәжірибесін айқындайды.

Зерттеу нәтижелері зерттеу барысында алынған практикалық әсермен расталады, ол туристік нарық субъектілерінің шолуларында да, олардың білім беру процессіне қызығушылық деңгейінің жоғарылауында да анықталады, сонымен қатар, Қазақ спорт және туризм академиясының туризм факультетінің кадрларды даярлауға арналған кәсіби қызметке енгізілген тұжырымдар мен практикалық ұсыныстарында көрсетілген.

Жоғарыда айтылғандардың барлығы Абдикаримова Мадина Нурбулатовнаның «Туристік кадрлар даярлауды жетілдірудің ұйымдаструшылық-педагогикалық шарттары» тақырыбындағы диссертациясы философия докторы (PhD) ғылыми дәрежесін алу үшін дайындалған диссертацияларға қойылатын талаптарға сай келеді деген қорытынды жасауға болады және диссертацияны жеке ғылыми-теориялық деңгейде жүргізген авторы 6D090200-«Туризм» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алуға лайықты.

**Туризм және сервис кафедрасының
қауымдастырылған профессоры, п.ғ.к.**

Имангулова Т.В.

Екі мың жиырмасыншы жылғы он жетінші қарашасы

Мен, Қазақстан Республикасының Әділет Министрлігі тіркеу қызметі және құқықтық көмек көрсету комитетімен 01.08.2011 ж. берілген №0003428 мемлекеттік лицензиясының негізінде әрекет жасаушы Алматы қаласының нотариусы Абдирайимова Аида Ачиловна осы құжат мәтінінің орыс тілінен қазақ тіліне мен жасаған аудармасының дұрыстығын куәландырамын.

Тізілімде № 2153 тіркелді

Өндірілді: 3056 теңге

Нотариус _____

Семнадцатое ноября две тысячи двадцатого года

Я, Абдирайимова Аида Ачиловна, нотариус города Алматы, действующий на основании государственной лицензии за № 0003428, выданной «01» августа 2011г. Комитетом регистрационной службы и оказания правовой помощи Министерства юстиции РК, свидетельствую верность совершенного мною перевода данного текста документа с русского языка на казахский язык.

Зарегистрировано в реестре за №2153

Взыскано: 3056 тенге

Нотариус _____

